

Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę. Co sobotę dołączony jest arkusz Rozmaitości, pisma ku pożytkowi i zabawie. Prenumerata Gazety z Dodatkiem i Rozmaitościami wynosi: na kwartał, dla odbierających w samym Lwowie 4 zr. 48 kr., na pocztamcie lwowskim 5 zr. 42 kr., na wszelkich innych pocztamtach 5 zr. 36 kr. mon. konw. Prenumerata półroczna wynosi dwa razy tyle co kwartalna.

G A Z E T A

L W O W S K A.

Dodatek do Gazety Lwowskiej obejmuje doniesienia urzędowe i prywatne. Za umieszczenie w Dodatku płaci się od wiersza w pół kolumnie (drukem garmont) za pierwszy raz 3 kr., a za każdy następujący raz tylko po 1 1/2 kr. mon. konw. Za większe litery płaci się według tego, ile na zwyczajny druk obrachowane miejsca zajmą. Redakcyja Gazety Lwowskiej przyjmuje tylko frankowane listy.

Wtorek

N°. 140.

1. grudnia 1846.

Przegląd artykułów.

Wiadomości krajowe: Ze Lwowa. — Z Wiednia: Odjazd W. księcia rosyjskiego Michala. — *Dostrzegacz Austriacki* zbija bezzasadność pogłoski, jakoby Prusy i Rosyja miały wodę set za Kraków otrzymać od Austrii część Szlązka i obwodu Tarnopolskiego.

Wiadomości zagraniczne: Ameryka: Doniesienia z teatru wojny w państwie Meksykańskiem.

Anglija: Głos dziennika *Standard* o sprawie Krakowa. — Uczta u lorda Palmerstona dla ciała dyplomatycznego. — Zbicie pogłoski o rozdwojeniu w gabinecie. — Wiadomości z Irlandyi. — Neutralność Anglii w sprawie Portugalii.

Francyja: Posuwanie się wojsk ku granicom Szwajcaryi. — Eskadra na morzu Śródziemnym. — Zaopatrywanie działami fortyfikacyi Paryża. — Okólnik ministerjalny o wypadku żniw.

Belgija: Stan stronnictw w izbach.

Państwo Papięzkie: Uroczyste zajęcie bazyliki Laterańskiej przez Ojca Śgo. — Postanowienie względem zaprowadzenia kolei żelaznych.

Nowiny.

Wiadomości handlowe i przemysłowe: Z Ołomuńca. — Przepis robienia podmłodzi. — Przemysłowość Galicyi.

Dodatek nadzwyczajny: Doniesienia literackie księgarni p. Milikowskiego.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Ze Lwowa. —

Dnia 12. grudnia b. r. o godzinie pół do 20tej przed południem, odbędzie się publiczne

losowanie listów zastawnych galicyjskiego stonowego Towarzystwa kredytowego, w sali radnej Dyrekcyi w gmachu imienia Ossolińskich.

— Z Wiednia. —

Jego Cesarzowiczowska Mość Wielki książę rosyjski Michal opuścił d. 24. listopada wieczór to miasto i odjechał do Warszawy.

Dostrzegacz Austriacki z dnia 25. listopada b. r., zawiera następujący artykuł: *Augsburska powszechna Gazeta* z dnia 20. listopada, w końcu artykułu z nad granicy galicyjskiej, co do uchwał powziętych przez trzy mocarstwa dodaje: »W odwet powiększenia się Austrii przez nabycie Krakowa, mają Prusy otrzymać należący do austriackiego Szlązka obwód Hozenpłoz, a Rosyja niejaka częśćkę na północy Tarnopolskiego obwodu w Galicyi.«—My jesteśmy upoważnieni oświadczyć, że te podania zupełnie są bezzasadne.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka.

Z teatru wojny w Meksyku dowiadujemy się, że generał Taylor zajął wojskiem Monterey, z którego Meksykanie zupełnie ustąpili. Miało on tak spieszo posuwać się naprzód, jak tylko można. Blokującą eskadrę przy północno-amerykańskiem wybrzeżu miano wzmocnić trzema linijowemi okrętami, a potem do uderzenia na San Juan de Ulua i Tampiko przystąpić. Główną trudnością były tylko pieniądze, owoż mówiono o zwołaniu kongresu, który na zaciągnięcie pożyczki ma zezwolić. — W Kalifornii powiada na wszystkich ważnych miejscach północno-amerykańska handera.

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu dnia 20. listopada. Tutejsze pisma, wyjąwszy Gazetę *Times* i *Standard*, nie wspominają o wcieleniu Krakowa do monarchii austryackiej. Atoli przeciw jednemu artykułowi gazety *Times*, którego autorem, jak utrzymuje wprost *Standard*, jest lord Palmerston, zawiera tenże dziennik energiczną replikę i w urażliwych oświadczeniach gazety *Times* z powodu tego faktu, upatruje on tylko usiłowanie ministra spraw zagranicznych rzucenia w Europie ziarna niezgody. »Jeżeli lord Palmerston,« mówi *Standard*, »w braku innego powodu do protestowania przeciw temu wcieleniu, odwołuje się do Wiedeńskiego traktatu: tedy jestto przynajmniej zuchwałością, gdyż traktat ten był naruszony w roku 1831 i 1832, gdy wbrew najważniejszemu jego postanowieniu, Belgiję od Holenderskiego królestwa oderwano, a lord Palmerston był podówczas angielskim ministrem, który to naruszenie potwierdził. Również i w innych sposobnościach, a najszczególniej w ostatniej polskiej wojnie insurekcyjnej 1831, niemyślał lord Palmerston o traktacie Wiedeńskim, co przecież jego powinnością było; dlatego jasną jest rzeczą, że lord Palmerston przyzwoliwszy z największą gotowością na ujarznienie całego kraju, teraz nie może bynajmniej powstawać przeciw naruszeniu niepodległości małej części dawniej Polski. Zresztą nadmieniamy *Standard*, który francuzkiemi opiekuje się interesami, że zamiarem całego tego artykułu jest, raczej nabawić francuzki rząd kłopotu, niżeli Krakowianom depomódz; gdyż w końcu artykułu tego wyrażona jest groźba przeciw Francyi, na przypadek jeżeli ona do rzeczonego faktu się przyczyniła. Dlatego gdy gazeta *Times* mówi: że Ludwik Filip mylnie obrachował swą siłę, jeżeli się spodziewa nakłonić ducha francuzkiego narodu do takiego traktatu, tedy dziennik *Standard* odpowiada na to: że lord Palmerston mylnie obrachował swą siłę, jeżeli się spodziewa nakłonić ducha francuzkiego narodu, aby za swego doradcę go przyjął. Zresztą przed piętnastą laty nieganił lord Palmerston neutralności Francyi w sprawie Polski, a więc i teraz ganić jej nie może.

Dnia 14. b. m. dał lord Palmerston na cześć dyplomatycznego ciała, świetną ucztę, na którą także inne znakomite osoby zaproszono. Francuzki sprawujący interesa, hrabia Jarnac był na tej uczcie, przeciwnie zaś nie przybył na nią żaden członek legacyi hiszpańskiej.

Morning Chronicle zaprzecza stanowczo do-

niesieniu dziennika *Post* o panującym rozdwojeniu w gabinecie i dodaje, że dotychczasowe postępowanie gabinetu nie dało jeszcze najmniejszego powodu do przypuszczenia takowego twierdzenia.

Morning Post oznajmia, że temi dniami przybędzie tu znowu na swoje stanowisko francuzki ambasador, hrabia Sainte-Aulaire, a zatem że faktycznie zbije rozsiane w ostatnim czasie nmyslnie pogłoski, jakoby Francya chciała, aby na przyszłość tylko sprawujący interesa na Londyńskim dworze ją reprezentował. Dziennik *Post* utrzymuje, iż właśnie w teraźniejszej chwili, w której dwór i rząd Francyi uchylił się umyslnie od przyjaźni Anglii i w której omal że między oboma rządami nieprzyszło nietylko do politycznej ale nawet do bardzo delikatnej osobistej zwady, jest bardzo pożądaną rzeczą, aby każdy z tych dwóch rządów był przy ich dworach przez posła równego stopnia reprezentowanym.

Wiadomości z Irlandyi są zawsze jednakie. Rozwiązanie towarzystwa repealistów, chociaż tylko tymczasowe, o czém pogłoski już dawniej nadmieniały, zdaje się coraz bardziej potwierdzać. Towarzystwo to dymisyonuje powoli wszystkich pisarzy, tudzież innych urzędników, których liczba w czasie kwitnienia jego, jak słychać, niemal do stu dochodziła. — Ostatnie doniesienia o stanie rzeczy na wsi, które do Dublina nadesłano, są pomyślne. Ceny na targowicach zbożowych spadają, a zapasy coraz się mnożą. Między wiejskim ludem widać znowu większą liczbę gotówki, owoż wyjąwszy pojedyncze wypadki, niestaranano się ostatnimi dniami zatrzymywać i rabować transportów z żywnościami.

Instrukcje wydane dla admirała Parker, który dowodzi angielską eskadrą na rzece Tagu, ograniczają się, jak słychać, na ponowieniu wydanych mu przedtem rozkazów, aby się wstrzymał zupełnie od wszelkiego mieszania się w spór stronnictw Portugalii, zresztą zaś, aby się starał ochraniać własność i życie angielskich poddanych, a w potrzebnym razie dał schronienie także familii królewskiej. O tém ścisło neutralnem zachowaniu się Anglii w sprawach portugalskich mówi *Globe* tak: »Hiszpańskie ministeryjalne dzienniki, które życzą zwycięstwa królowej Donnie Maryi i absolutyzmowi i opierają w tej mierze swą nadzieję na wzbranianiu się angielskiego rządu mieszania się w tę sprawę, trudno, aby na prawdę sądziły, że my razem z powstańcami działać będziemy, atoli dzienniki te hardzoby spotwarzyły Angliją, mniemając, że my kiedy-

kolwiek damy przyzwolenie na te zasady, o których mają nadzieję, że one w Portugalii zwycięstwo odniosą.

Francya.

Z Paryża dnia 21. listopada. Posuwanie się wojsk ku granicy Szwajcaryi trwa nieprzerwanie; drugi batalijon 18go lekkiego pułku piechoty wyruszył ze Strasburga na granicę kantonu bazylejskiego. Pół batalijonu 22go lekkiego pułku piechoty, pomaszzerowało do Altkirch. Na Bazyleję i Bernę dają teraz równie jak na Genewę i Wadt, wojskową baczność. Kilku oficerów jeneralnego sztabu odjechało ku granicy szwajcarskiej.

W liście z Tulonu donoszą, że tam posłano rozkaz uzbroić cztery parowe fregaty, które się z eskadrą Śródziemnego morza połączą, i że także same postanowienie otrzymają także dwie inne parowe fregaty w portach Atlantycznego oceanu.

Dziennik *Esprit public* ogłosił, że fortyfikacje około Paryża nietylko są już całkiem osadzone wojskiem, lecz je nawet ciągle działami ciężkiego wagoniaru i wielkimi zasobami amunicyi zaopatrują. Słychać, że sama główna warownia *Mont Valerien* otrzyma 24 bateryj.

Minister rolnictwa i handlu wydał do prefektów okólnik z powodu obawy drożenia wiktuałów. Pomieniony okólnik oparty na zażądanych przedtem doniesieniach o tegorocznych zbiorach zboża, uspokaja, gdyż okazuje, iż zbyt duża obawa jest bezzasadną, jednakże zaleca, aby żadnych środków niezaniechano dla zaradzenia częściowemu niedostatkowi. Porównując zasoby zbioru zboża w kraju i za granicą, i wykazując, jakie dowozy zboża już nastąpiły i jeszcze są spodziewane, utrzymuje on, że wysokie ceny zboża w kraju są nie do usprawiedliwienia.

Belgija.

Z Bruxeli dnia 19. listopada. O zachowaniu się stronnictw tak w izbach jak po za ich obrębem, zawiera *Gazeta Kolońska* następujący list swego korespondenta z Bruxeli z d. 18. listopada: »Obie izby są teraz bardzo czynne, jakoż ministerjum przedłożyło już kilka pożytecznych ustaw, i życzy sobie, aby takowe jak najprędzej były przyjęte. Nie zaszło jeszcze żadne głosowanie, któreby z pewnością można uważać za miarę siły obu części izb, lub większości, na której rząd się opiera, i mniejszości, która do ministerjum dostać się pragnie. Rozprawy nad adresem wywołały w senacie tylko krótkie wyluszczenie, poczem jednogłośnie adres przyjęto. W izbie niższej nie były jeszcze roz-

prawy nad wnioskiem do adresu. Opozycja ma zamiar zaproponować dodatek do tego paragrafu, który się dotyczy ustawy o organizacyi nauk gimnazyjalnych, i przyłączyć do tego kwestyję ministeryjalną. Trudno, aby zwycięstwo przysięgło. Podczas głosowania w izbie reprezentantów zbywało dotychczas każdą razą na dwadzieści i kilku członkach; jednakże rezultaty mogą już poniekąd dać miarę do ocenienia siły stronnictw. I tak np. podczas głosowania w celu mianowania komisji do adresu z 73 obecnych członków, otrzymał pan Rogier tylko 27, pan de Brouckère tylko 25, a pan Delfosse tylko 24 głosów; a ci trzej członkowie są właśnie tymi, którzy mają największą nadzieję uzyskania miejsca w ministerjum opozycji. Na posiedzeniu dnia 12go listopada podczas głosowania nad ustawą względem przedłużenia przywozu wszelkich gatunków zboża aż do 1. października 1847, podzieliła się izba reprezentantów znowu na dwie części, przyczem wszyscy członkowie opozycji stali razem na jednej stronie, liczyli oni tym razem 26 przeciw 40. Jeżeli więc ministerjum postępować będzie dalej w ten sam umiarkowany sposób, jaki dotychczas zachowywało, tedy przywiedzie te posiedzenia do końca, i podczas wyborów w przyszłym miesiącu czerwcu będzie jeszcze przy sterze rządu, co dla utrzymania zachowywanej dotychczas polityki może być wielkiej wagi. Przez spólne działanie izby, utraciły znaczenie czynione po za obrębem parlamentu zabiegi rozdwojonego w samym sobie liberalizmu. Na obradach nowo zawiązanego towarzystwa: *Association libérale* dnia 9go listopada było przeszło 150 członków obecnych. Liczba ta zapewne już nie powiększy się. Gazeciarski spór tego nowego Towarzystwa z dziennikiem *Alliance* trwa nieprzerwanie. Podczas gdy organa tego ostatniego dziennika, założyciele pomienionego Towarzystwa, były odszczepieńcami i zdrajcami sprawy liberalizmu, zarzucają one dziennikowi *Alliance*, jego republikańską, terazniejszemu porządkowi rzeczy zagrażającą dążność. Można się spodziewać, że *Alliance* jeszcze na nowe poddziały się rozpadnie, bo wystąpiwszy raz z gruntu konstytucyi, wkrótce ziszcza się przysłówie: »Co głowa, to rozum.« Atoli i *Association libérale* stoi już na mocnym gruncie konstytucyi. Wlecząc ona za sobą więzy liberalnego kongresu, i nie miała odwagi uchylić się od jego programu, który w najważniejszym punkcie nosi w sobie zaród naruszenia konstytucyi. Dla tego trudno będzie zgodzić się tu o mniej lub więcej w tłumaczeniu tego programu, a gdyby naczel-

nicy jego dostali się raz do ministryjum, wtedy natychmiast i jednośby przepadała.

Państwo Papięzkie.

W niedzielę dnia 8. listopada w południe odbyła się w Rzymie uroczystość zajęcia przez Jego Świątobliwość Papięza Piusa IX. bazyliki Loterańskiej, właściwej katedry Papięza, jako biskupa rzymskiego. W chwili gdy Jego Świątobliwość z pałacu Kwirynału wyruszył, aby zająć w posiadłość bazylikę Loterańską; wydano następujące rozporządzenie Jego Eminencyi kardynała Gizzi, sekretarza stanu Jego Świątobliwości: »Gdy reformy w sądownictwie i poprawa administracyi krajowej długiej i dojrzałej wymagają rozważgi, a Ojciec ś. życzy sobie, aby i ten dzień, w którym w sercach wszystkich jego najukochańszych poddanych wraz z uroczystym i wzniosłym obchodem odnawia się radość z wyniesienia go na godność papięzką, nie minął bez jakiego dowodu jego troskliwości; przeto komisya wyznaczona do przygotowania głównych przepisów, według których udzielane być mają pozwolenia do zakładania kolei żelaznych, ukończyła swoje czynności z chwałebną gorliwością. Jego Świątobliwość przejrząwszy sprawozdanie téj komisyi, kazał nam ogłosić następujące postanowienia: Linije, które rząd papięzki ma za szczególniej ważne; i do których wykonania upoważnienie swe daje, są: 1) Z Rzymu przez dolinę del Sacco, aż do granicy neapolitańskiej pod Ceperano; 2) Z Rzymu do portu Anzio; 3) Z Rzymu do Civitavecchia; 4) Z Rzymu przez najludniejsze okolice Umbryi, mianowicie przez Foligno, dolinę rzeki Potenza, do Ankony, a ztąd do Bononii. — Zakładanie tych kolei żelaznych zostawione będzie zawiązującemu się towarzystwu prywatnemu, które najdalej w trzech miesiącach plany swoje w téj mierze ma podać.

I w samój rzeczy zawiązało się już towarzystwo akcyjonaryjuszów pod nazwą *Sozietà nazionale*, podejmujące się założenia kolei żelaznej od granicy Neapolitańskiej do Modeńskiej, z boczną koleją przez Ferrarę, po nad rzeką Po, do połączenia się z Toskanią, przez Perugia, Apeniny, lub w innym przez rząd oznaczyć się mającym kierunku.

NOWINY.

Życie publiczne naszego miasta, jest ciągle ciche i jednostajne. Ożywić je nawet nie zdołała reduca, która corocznym zwyczajem odbywa się w dzień ś. Katarzyny, a która w tym roku odbyła się dnia 22. listopada w sali teatralnej straszliwie pustej. Masek bowiem było

ledwie trzydzieści, a niewiele więcej osób niemaskowanych. To też nie przyszło nawet do tańców, a głos muzyki był prawdziwie głosem wołającego na puszczy. Około północy skończyła się cała ta świetna zabawa.

Ale za to czeka nas w tym tygodniu, w sobotę dnia 5. b. m. nie mała przyjemność, to jest *widowisko dramatyczno-muzyczne* w teatrze hr. Skarbka, na fundusz nowo tworzącego się *Instituto kształcenia sług żeńskich*. Grono miłośników sztuk pięknych poświęciło na cel tak dobroczynny swoje talenta, by nam uprzyjemnić ten wieczór, którego godłem będzie: *Varietas dilectat*. Będzie bowiem komedyja francuzka: *L'Ambasadeur*; koncert na ośmiu fortepianach; *solo* na skrzypcach; arya i dwa duety z oper, i septet z chórem. Towarzystwo muzyczne przyczyni się najlepszymi swojemi siłami. Będzie zatem i przyjemność i pożytek, — oby więc byli także i liczni a bardzo liczni widzowie. (Biletów do łóż i krzeseł, po zwyczajnych cenach teatru polskiego, dostanie w księgarni p. Milikowskiego; a nadpłaty oddzielnie będą poświęcone.)

Śłynnie znany czarodziej Bosko, który przed kilkunastą laty swemi niepojętymi mistyfikacyjami tutejszą publiczność zachwycał, zapowiedział nam listem pod dniem 22. z. m. z J. a datowanym, swój blizki przyjazd do tutejszej stolicy. Z przysłanej nam Gazety *Albina Romaneasca* w Jassach wychodzącej, wyczytujemy same tylko cuda nad cudami sztuki czarodziejkiej; dowiadujemy się, że pan Bosko zawładnął siłą boską, i że wszystko, co tylko w świecie na nogach stoi, jedném skinieniem palca swego może postawić na głowie; że najważniejsze multauńskie osoby, musiały chcą niechęć przewracać koziołki. Niedosć na tém, pan Bosko zwiąwszy cały Oryjent, wtajemniczył się w dotąd nieodgadniony sposób złady sławnych *Zonglerów*, których sztuk niejaki skreślenie daliśmy w naszych »Rozmaitościach« Nr. 19. roku przeszłego. Nie chcemy tu publiczność naszą uprzedzać wymienianiem tych, które Gazeta Multauńska z największą pochwałą zadziwienia wylicza; ale możemy ją zapowiedzieć, iż nie ujdzie rokosznego otumanienia, któremu się wśród szorstkich dni życia, każdy dla chwilowej ulgi, jakby magnetycznemu snowi chętnie poddaje.

WIADOMOŚCI HANDLOWE I PRZEMYSŁOWE.

(Z korespondencyi prywatnej).

Z Olomuńca. Targ na woły d. 25. listopada. W porównaniu z poprzedzającymi targami mie-

liśmy tym razem bardzo mało wołów, bo tylko 983, a w tej liczbie jest jeszcze 400 wołów z przeszłego targu pozostałych. A ponieważ i jakość była dość poślednią, przeto ceny dość małe uzyskano.

Przed targiem z drogi nie zakupiono nic ani dla Wiednia ani dla Pragi, gdyż nie było wołów dla tych stolic przydatnych. W Wiedniu stoi teraz cetnar wołu na 37 zr. w. w.

Na nasze przyszłe targi mało spodziewamy się wołów.

Przypędzili na targ: 1) Hersz Spiller, z Młyniszcza, 87 wołów; 2) Marek Hupa, z Holeszowa, 46; 3) Nuchim Sperber, z Żurawna, 44; 4) Salomon Hett, z Sinoutz, 161; 5) Chrystian Maxym, z Sinoutz, 208. — Małemi partyjami 437. — Ogółem 983.

Zakupiono:	sztuk	Cena jednej pary w. w.		radasz	Z tych para ważyć mogła cetnar.
		zr.	hr.		
Partyje Nr. 1. po części					
Z partyi Nr. 2. do Otomuńca	40	232	30	—	7 1/4
Partyje Nr. 3. do Pragi	42	285	—	2	7 3/4
Partyje Nr. 4. do Austrii	101	220	—	—	7
Z partyi Nr. 5. do Otomuńca	153	235	—	17	7
Małe partyje po największej części.					

Przepis robienia podmłodzi,

jako uzupełnienie „Rady dla gorzelników co do postępowania z zacierami, aby mieć większy wydatek wódki“ (w Gazecie Lwowskiej Nro. 134 podanej)

(Nadesłane.)

Następujący tu przepis robienia podmłodzi, obrachowany jest do zacieru z 90 wiader:

Na 18 godzin przed zacieraniem, wzięsć 16 garncy siodu jęczmiennego miałko zmielonego, dodać do tego 16 garncy wody na 70 stopni Reaum. ogrzanęj, i razem należyce rozbijając, póki cała masa nie spadnie na 52 stopni Reaum. W tym stopniu przykryć ją szczelnie, i tak przez dwie godzin zostawić; potem odkryć na godzin cztery, co tedy wszystko po zaparzeniu potrwa sześć godzin. Następnie ochłodzić lodem do 21 stopni Reaum., i wlać pół kwarty letniej wody, w której się poprzednio rozpuściło 4 łuty węglań sody (natrum carbonicum) i 1 łut soli glauberskiej; zarazem dodać 5 kwart drożdży piwnych, i dobrze

masę wymieszawszy, nakryć szczelnie na godzin dwanaście.

Gdy już mielenie ziemniaków ukończone, należy ilość zacieru równą powyższej ilości siodu jęczmiennego, to jest 16 garncy wzięsć do drugiej kadeczki, i ochłodziwszy to zaraz do 26 stopni Reaum., wmieszać do tego całą wyżej wymienioną podmłódź, a ta przez ten czas dopóki zacier nie ochłodnie, należyce odfermentuje. Skoro zacier już dostatecznie ochłodzony, wtedy podmłódź z kadeczek wlewa się do kadzi fermentacyjnej, niezostawiając żadnego z niej goiada, i zarazem spuszcza się cały zacier z chłodnika.

Tym sposobem należy codziennie postępować; jednak dobrze trzeba uważać na ochłodzenie zacieru, to jest w jakim stopniu stawiać go do fermentacji, ażeby najdalej we dwie godzin po spuszczeniu zacieru z chłodnika, ferment już tworzyć się poczynał; a takie fermentowanie trwa najdłużej 18 godzin, nie podnosząc się wyżej nad dwa cale, jeżeli tylko w postępowaniu z zacierem dany tu przepis ściśle był zachowany.

Zdarza się często po gorzelniach, że robota fermentuje białą pianą i podnosi się aż do sześciu cali. Nie wchodząc tu w chemiczną tego przyczynę, przestrzegam, że jeżeli się gdzie podobnie dzieje, to znaczy, że siod w zrostowni lub na suszni przez niebaczną skwasniał, a zatem że łatwo jest temu zapobiedz.

Nie oznaczam ja tu dokładnie, w jakim stopniu ciepła zacier do fermentacji stawiać, atoli między 13 i 18 stopniem Reaum. czynić to należy. Ten stopień dlatego dokładnie podać się nie da, ponieważ kadzie fermentacyjne nierówno po gorzelniach są urządzone, toż samo i atmosfera w kadkarniach nie zawsze jest jednaka. Atoli miejscowy gorzelnik może stopień ten w swej gorzelni łatwo oznaczyć, uważając dobrze na fermentację: i tak, jeżeli zacier przed upływem dwóch godzin zaczął fermentować, trzeba w niższym stopniu ciepła do fermentacji go stawiać; jeżeli zaś później niż w dwóch godzinach zaczął fermentować, trzeba mu wyższy nieco stopień ciepła nadać. Owo zgoła miejscowość daje tu łatwą w tej mierze skazówkę.

Gdy w tym roku nie jest trudno o browarne drożdże, zalecam znany powszechnie sposób robienia 20 garncy drożdży piwnych z 16 garncy siodu jęczmiennego i 1 funta chmielu.

Przy wielkim niedostatku ziemniaków w tu-tejszej okolicy, otrzymałem już zlecenie pe-

dzenia wódki ze zboża. Postępowanie moje przy zacierach zbożowych później ogłoszę.

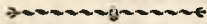
W Trynczy w obw. Rzeszowskiem.

J. R o m a ń s k i, mechanik.

* * *

Otrzymawszy z kilku stron naszego kraju świadectwo, iż rada pana R o m a ń s k i e g o dla gorzelników, umieszczona w Gazecie Nr. 134, w zastosowaniu bardzo dobrą się okazała, tém chętniej pospieszyliśmy z umieszczeniem powyższego przepisu robienia podmłodzi, aby tym sposobem uzupełnić wiadomość gorzelnikom przydatną.

Redakcyjja.

Przemysłowość Galicyi.

Pod tym napisem przyobiecuje pismo *Journal des oesterreichischen Lloyd* obznajmiać zagranicę ze stanem przemysłowości Galicyi. Korzystając z tego źródła, pójdziemy za przykładem tegoż pisma, i niniejszém zaczynamy szereg podań w tym przedmiocie.

Huta szklanna w Majdanie średnim

(w obw. stanisławowskim).

Wieś Majdan średni leży o 4 mil od miasta obwodowego Stanisławowa, w stronie południowej. Jeszcze przed sześcią laty okolica ta leśna była dość pustą i nieuprawną; ziemniaki były jedyném prawie pożywieniem jej mieszkańców, a spuszczenie drzewa jedynym zarobkiem. W roku 1840 założono tu wśród lasów hutę szklanną, która jednakże poślednich tylko wyrobów dostarczała, zatrudniając przy tém nie wielu robotników. W roku 1841 nabył to dobra ziemskie Dr. D u b s, a staraniem jego, mianowicie zasilaniem włościan zbożem na wysiew i udzielaniem im potrzebnej nauki, zamieniła się ta okolica w trzech latach w uprawną, tak, iż w bieżącym roku przy nieurodzaju ziemniaków, włościanie tych dóbr zebrali z swych gruntów więcej niż 600 korcy żyta, co wraz z zarobkiem w hucie szklanej, wystarczy łatwo na ich utrzymanie. Pan D u b s postawił w pięciu latach tę hutę na tym stopniu, iż najpiękniejsze szkło w Galicyi wydaje, i mimo wyższych cen, po któ-

rych swe wyroby sprzedaje, wszyscy handlujący szkłem dają tej hucie pierwszeństwo, tak, iż zaledwie zamówieniom starczyć może. Kupcy z Multan i Wołoszczyzny najwięcej w tej fabryce kupują, i pomijając nawet kilka daleko bliższych hut na Bukowinie, nie żałują dalekiej drogi i kosztów, bo dobry towar wynagradza im wszystko.

Ta huta pod bezpośrednim kierunkiem właściciela, jest ze wszech miar z wszelką znajomością rzeczy założona i prowadzona. Zatrudnia ona 10 majstrów, 14 pomocników, 6 przywożących drwa ze składu, 4 szmelcarzy, 1 osobę do pakowania wyrobów użytą, 1 ślifiarza, 1 formiarza, 1 mularza, 2 dozorców i do 80 wieśniaków, którzy bądź spuszczeniem drzewa, bądź też dowozem materyjałów surowych i rozwożeniem wyrobów szklanych w najrozmaitsze okolice się trudnią, i łatwy przy tém mają zarobek. — Do lania szkła jest w tej hucie 10 grop (garnków). Corocznie wyrabiają tu do 20,000 kop (3000 cetnarów) szkła, a z tego $\frac{2}{5}$ szkła detego a $\frac{3}{5}$ taflowego. Szlifowane szkło stanowi $\frac{1}{5}$ część ogólnego wyrobu. — Surowych materyjałów potrzebując ta huta corocznie następującą ilość: dREW twardych i miękkich 2000 sągów, potażu 600 cetnarów (małą część potażu wyrabia też sama huta z popiołu swoich pieców), piasku rozmaitego gatunku 600 korcy, wapna niegaszonego 130 korcy, soli kamiennój 120 cetnarów; arseniku, manganazu i innych materyjałów do 3 cetnarów.

Spodziewać się można że szkło tej huty wyrowna niebawem czeskiemu, tak co do czystości i przejrzystości, jak i co do udatności wyrobów. Aby tylko właściciel huty chciał ją na większą miarę urządzić; wszak piękne jego wyroby nie mają się obawiać konkurencyi, a spodziewany coraz większy odbyt do Multan i Wołoszczyzny, jest ze względu gospodarstwa krajowego bardzo ważnym; także i daleko większa liczba ludzi miałaby zatrudnienie. Tym sposobem wynikną większe korzyści i dla samego właściciela, który kładąc znamienite zasługi około przemysłu krajowego, przyczyni się zarazem do lepszego bytu ubogich ale pocziwych mieszkańców tej okolicy.

Do dzisiejszej Gazety dotychczas jest na oddzielnej ćwiartce druku doniesienie księgarni p. Winiarza: o dwóch **kalendarzach na rok 1847**, w języku niemieckim.

3347.

DONIESIENIA LITERACKIE, MUZYKALNE I ARTYSTYCZNE.

W księgarniach

JANA MILIKOWSKIEGO,

w e

LWOWIE, STANISŁAWOWIE I TARNOWIE

dostać można:

(Cena w monecie konwencyjnej.)

**Zamowienie dzienników i pism peryjodycznych
na rok 1847.**

Z kończącym się rokiem niniejszym 1846, ma sobie za obowiązek niżej podpisany właściciel księgarni we Lwowie, Stanisławowie i Tarnowie, przypomnieć szanownej publiczności a mianowicie tym, którzy za jego pośrednictwem wszelkie powości ze świata literackiego otrzymują, iż wszelkie tegoroczne zaliczenia tak na dzieła jakoteż pisma czasowe właśnie w tym miesiącu kończą się; uprasza tedy wszystkich swoich łaskawców bądź o ponowienie prenumeraty na pisma też same w nadchodzącym roku 1847 wydawać się mające, bądź też o zaliczenie na nowe zupełnie pisma i dzieła, a to tym końcem, aby takowi z powodu przerwy w zamówieniu żadnego opóźnienia w przesyłce tych pism i w regularnym ich pobieraniu nie doznali, co w razie przeciwnym z nie-małą niedogodnością czytających nastąpiłoby musiało.

Lwów, dnia 1. Grudnia 1846.

JAN MILIKOWSKI.

(2)

**Vorschule zur spekulativen Theologie
des positiven Christenthums.**

In Briefen. I. Abtheilung: Die Creations-Theorie.

Zweite vermehrte Auflage. 3 fl. kr. 12 C. M.

In demselben Verlage erschien früher:

- Günther, M., und Pabst, Janusköpfe, für Philosophie und Theologie. gr. 8. 1835. 3 fl. 24 kr. C. M.
- — der letzte Symboliker. Eine durch die symbolischen Werke Möhler's und Bauer's veranlaßte Schrift in Briefen. gr. 8. 1834. 3 fl. 12 kr.
- — Thomas a Skrupulis. Zur Transfiguration der Persönlichkeits-Pantheismen neuester Zeit. gr. 8. 1835. 2 fl. 40 kr.

J. H. Wallishausser, in Wien.

Handbuch der topographischen Anatomie

und ihrer praktisch-medizinisch-chirurgischen Anwendung von F. Hyrtl, Professor u.

I. Bd. 1. Lieferung gr. 8 gehftet 1 fl. 30 kr. Pränumeration auf die 4. Lieferung 1 fl. 30 kr. C. M. Das Werk wird aus 2 Bänden bestehen, die binnen einem Jahr erscheinen.

Die angewandte Richtung der Anatomie ist in Deutschland, mit Ausnahme einiger Specialabhandlungen über Hernien und Ligaturstellen der Arterien, nur durch Übersetzungen französischer Originalwerke (Velpeau, Malgaigne, Pétrequin) vertreten. Der Verfasser glaubt deshalb durch die Herausgabe des vorliegenden Werkes eine Lücke der deutschen anatomischen Literatur auszufüllen, und einem lange gehegten Wunsche jenes Theiles des ärztlichen Publikums entgegen zu kommen, welche die Bedeutung der Anatomie als Hilfswissenschaft der Medizin zu würdigen weiß. Ohne in die beschreibenden Details einzugehen, welche der speziellen Anatomie anheimfallen, hat sich der Verfasser nur in den topographischen Entwurf d. h. in die Betrachtung der Schichten der einzelnen Abzweigungen eingelassen, und die praktischen Deduktionen damit verwebt, oder in besondere Kapitel zusammengefaßt. Bei dieser Beschaffenheit des Werkes kann es als ein Supplement zu des Verfassers Lehrbuch der menschlichen Anatomie betrachtet werden!

Die 2te Lieferung erscheint dieser Tage.

J. B. Wallishausser, in Wien.

Übungsbuch zur Vervollkommnung in der italienischen Sprache.

Italienisch und Deutsch als Lesebuch für Lernende.

Mit Phraseologie. (Cenzi, M. A. v.)

21. Aufl. 12. gehft. 48 kr. C. M.

Die dritte Auflage der

Balladen, Romanzen, Sagen und Legenden.

Von Joh. Nep. Bogl.

gr. 12. 756 Seiten. Mit Porträt 2 fl. 40 kr. C. M.

Der Name des allgemein bekannten und beliebten Verfassers und bereits die dritte Auflage; dürfte die beste Empfehlung des Werkes sein!

J. B. Wallishausser, in Wien.

Entwurf zu einer praktischen

Schauspieler Schule

von August Lewald.

gr. 8. gehftet in Umschlag 2 fl. 48 kr.

Die eigenthümlich geistreiche Behandlung des Stoffes von einem theoretisch und praktisch ausgebildeten

Manne dieses Faches, wie Lewald, wird darin die beste Bürgschaft für seine Leistung finden! Für jeden Anfänger und fortschreitenden Künstler so wie für jeden Gebildeten wird dieses Buch gewiß eine erfreuliche Erscheinung sein.

J. B. Wallishausser, in Wien.

Systematisches Handbuch der gerichtlichen Arzneikunde.

Zum Gebrauche für Ärzte, Wundärzte, Rechtsgelehrte und zum Leitfaden bei öffentlichen Vorlesungen von F. Vernt, weil. Professor. Fünfte vermehrte und verbesserte Auflage. Gr. 8. M. Velinp. 3 fl. 24 kr. C. M.

Diese 5te Auflage ist noch mit Zusätzen und Verbesserungen des sel. Hrn. Professors Vernt versehen und mit der Instruction für Ärzte und Wundärzte bei gerichtlichen Leichenbeschauen vermehrt, so daß es an Brauchbarkeit abermals wesentlich gewonnen hat.

Von demselben Herrn Verfasser erschienen ferner:

Verfahren bei der gerichtlich-med. Ausmittlung zweifelhafter Todesarten bei Neugeborenen. Als Ergänzung zum Handbuch der gerichtl. Arzneikunde. 1 fl. 36 kr.

Visa reperta und gerichtlich-med. Gutachten u. an Leichen. 3 Bände 7 fl. 48 kr. — Über gesunde und kranke Zustände des Menschen 2 fl. 30 kr.

Anleitung zur Abfassung gerichtlich-med. Fundscheine und Gutachten für angehende Ärzte, Wundärzte und Gerichtspersonen. Zweite verbesserte Auflage 2 fl.

Vorlesungen über die Rettungsmittel beim Scheintod und in plötzlichen Lebensgefahren. 2 fl.

Rettungsverfahren beim Scheintode und in plötzlichen Lebensgefahren. Taschenbuch für Ärzte und Laien 1 fl.

Über Pestansteckung und deren Verhütung. 1 fl. 12 kr.

J. B. Wallishausser, in Wien.

Deutsche Original-Lustspiele,

von L. Feldmann.

2. Bd. Inhalt: Pascha und sein Sohn. Freundschaftsbündniß. Ursprung des Korbgebens. Unglückliche Physiognomie. Drei Kandidaten.

gr. 12. Gehftet 2 fl. 48 kr. C. M.

Eben dasselbst erschien 1845 der 1. Band. Inhalt:

Sohn auf Reisen. Kirschen. Portrait der Geliebten. Freie Wahl. Schöne Athenienserin 2 fl. 48 kr. C. M.

Diese Stücke wurden allgemein mit dem ungetheiltesten Beifall aufgeführt, und über den ersten Band erschienen mehrere günstige Rezensionen. Nach solchen Erfolgen dürfte die Erscheinung des zweiten Bandes für Theater-Unternehmer, Liebhaber-Theater- und für Freunde einer geistreichen und heiteren Lektüre willkommen sein.